Loviisa

Ruotsinpyhtään ruukkialueen länsipuoleinen vanha peltoalue Arkeologinen tarkkuusinventointi 2026

Jesse Keskinen ja Joel Karhapää

MIKROLIITTI Oy
EXPERTO CREDITE!

Tilaaja: Loviisan kaupunki

Sisältö

Perustiedot **2**
Sammanfattning 3
Kartat **3**
Tarkkuusinventointi **5**
Lähteet 6
Kuvia alueesta **7**

Kansikuva: Tutkimusalue kuvattuna idästä Puistokujan länsireunasta lounaaseen.

Perustiedot

Alue: n. 1 ha laajuinen selvitysalue Loviisan Ruotsinpyhtään ruukkialueen läheisyydessä. Selvitysalue rajautuu eteläpäässä avo-ojaan, itäpäässä Puistokujan länsireunaan, Pohjoisosassa Ruukintien eteläreunaan ja yksityisen kiinteistön (434-481-1-163) rajaan ja länsipäässä yksityisten kiinteistöjen (434-481-1-384 ja 434-481-1-63) rajoihin. Selvitysalueella sijaitsee kiinteistö 434-481-1-391, muilta osin selvitysalue sijaitsee Loviisan kaupungin mailla.

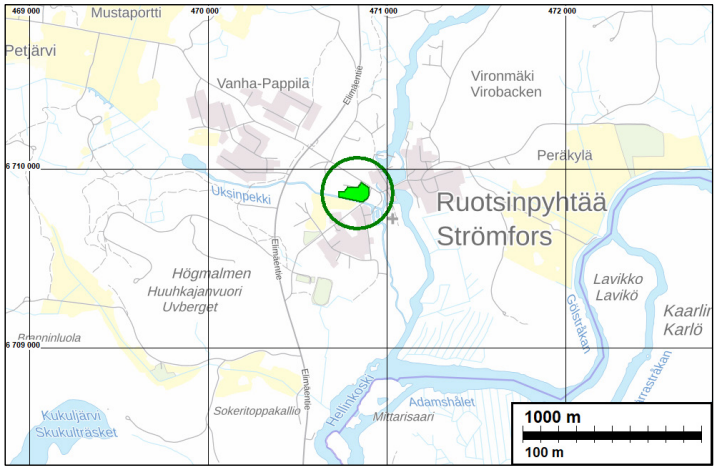
Tarkoitus: Selvittää onko alueella muinaisjäännöstä.

Maastotyö: 8.7.2026.

Tilaaja: Loviisan kaupunki.

Tekijät: Mikroliitti Oy, Jesse Keskinen ja Joel Karhapää.

Tulokset Alueelta ei havaittu kiinteää muinaisjäännöstä eikä tehty arkeologisesti merkittäviä löytöjä. Tutkimusalueen itäosaan kaivetuissa koekuopissa havaittiin ainoastaan moderni kyntökerros ja sen alla luontainen pohjamaa. Koekuopista tehdyt löydöt olivat kaikki moderneja, rautakuonaa, nauloja, rautaputken kappaleita, pullonkorkkeja ja maatalouskoneen osia. Kohteen länsiosaan kaivetuista koekuopista ei tehty löytöjä. Alueen itäosan maaperä on hyvin kosteaa ja savista.

Tutkimusalue korostettu vihreällä, vihreän ympyrän sisällä.

Selityksiä: Koordinaatit ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa, ellei toisin mainittu. Maasto- ja peruskartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta 8/2026. Nämä sekä ilmakuvat ovat em. koordinaatiston pohjois-eteläsuunnassa = koordinaatiston karttapohjoinen on kartassa ylhäällä. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 8/2026. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ja muu materiaali sekä raportin masterdokumentti ovat digitaalisia ja ne ovat tallessa Mikroliitti Oy:n palvelimella ja sen varmuuskopioilla (fyysisesti Suomessa, eri paikoissa).

© Mikroliitti Oy 2026

Sammanfattning

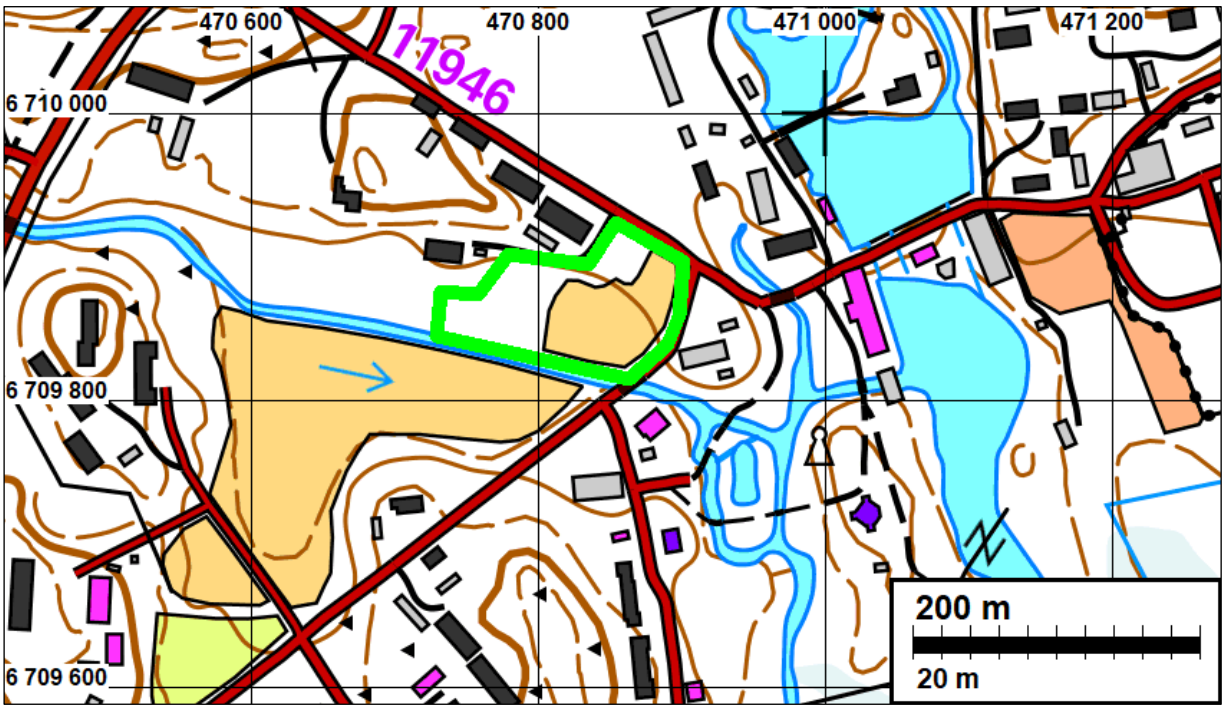
Den arkeologiska precisionsinventeringen genomfördes den 8 juli 2026 på ett cirka 1 hektar stort område i anslutning till bruksområdet i Strömfors, Ruotsinpyhtää, inom Lovisa stad. Inventeringen utfördes av Jesse Keskinen och Joel Karhapää från Mikroliitti Oy. Syftet var att bedöma sannolikheten för förekomst av fornlämningar inom området och att utreda om ytterligare arkeologiska undersökningar behövs inför den pågående detaljplaneprocessen.

Området består huvudsakligen av tidigare odlingsmark, mindre ängsytor och ett skogsparti. Förberedelsearbetet omfattade en genomgång av historiska kartor och flygbilder från perioden 1692 till 1980. Kartmaterialet visar att området länge varit obebyggt eller använts som åkermark, med endast en mindre byggnad markerad på en karta från år 1913.

Fältarbetet genomfördes genom systematisk metalldetektering och grävning av ett stort antal provgropar. I den östra delen av området konstaterades ett modernt ploglager ovan naturlig undergrund. De fynd som gjordes bestod enbart av moderna föremål såsom järnslagg, spikar, metallrörsfragment, flaskkapsyler och delar av jordbruksmaskiner. Liknande resultat erhölls från ängs- och skogsområdena. Inga konstruktioner, kulturlager eller andra spår som skulle tyda på fornlämningar påträffades. De låglänta och fuktiga delarna av området bedömdes dessutom ha mycket låg potential för förhistoriska lämningar.

Inventeringens slutsats är att inga fasta fornlämningar eller arkeologiska fynd förekommer inom undersökningsområdet. Resultaten ger därför inte anledning att kräva ytterligare arkeologiska undersökningar innan den fortsatta planeringen av området genomförs.

Kartat

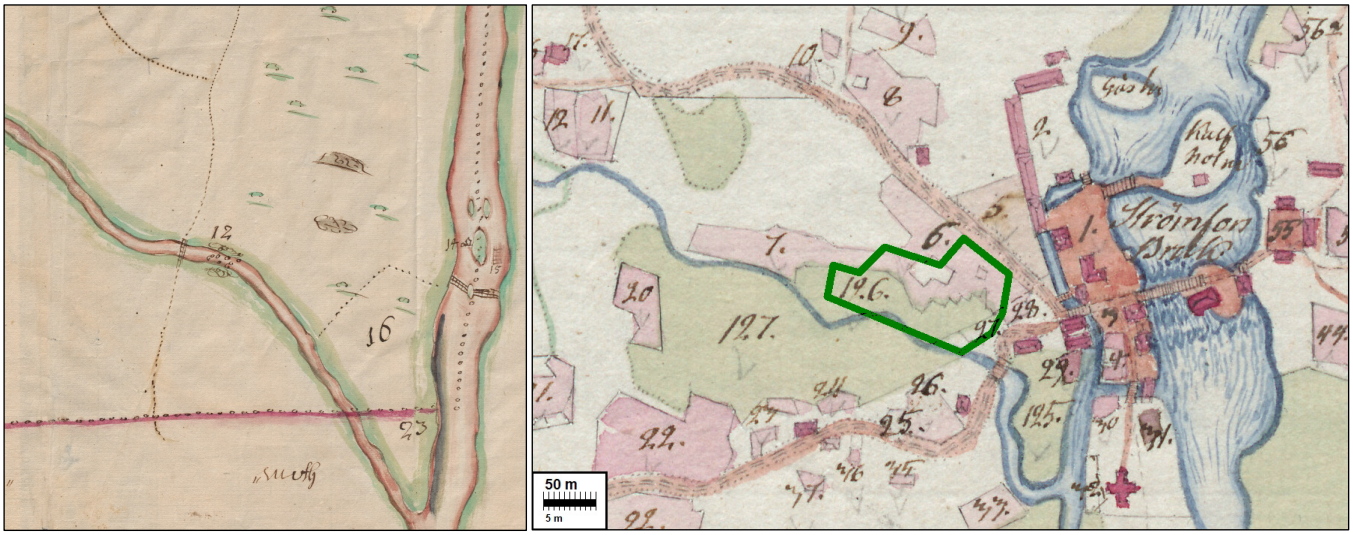

Maastokarttaote, tutkimusalue rajattu vihreällä.

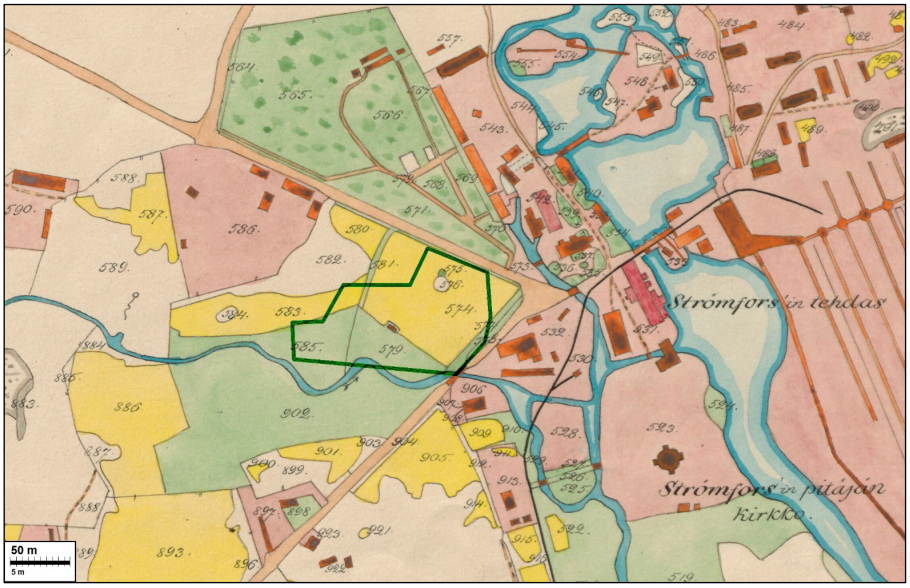
© Mikroliitti Oy 2026

Vasemmalla: Maastokarttaote, tutkimusalue rajattu vihreällä. Oikealla: Vuoden 2025 ilmakuva.

Vasemmalla: Tutkimusalue v. 1692 maakirjakartalla. Oikealla: v. 1803 Isojakokartta, tutkimusalue rajattu vihreällä.

v. 1913 isojaonjärjestelykartta.

© Mikroliitti Oy 2026

Tarkkuusinventointi

Loviisan kaupunki on laatimassa Ruotsinpyhtäällä uutta asemakaavaa. Ruotsinpyhtään kirkkokylän alueesta on valmistunut v. 2025 Strömforsin kaavarunko, josta Loviisan kaupunginmuseo on antanut lausunnon 3.7.2024. Lausunnon mukaan Strömforsin ruukin keskustan suunnittelussa täytyy ottaa huomioon, että suurelta osalta alueelta puuttuu arkeologista inventointitietoa. Lausunnossa edellytetään, että alueelle suunnitellun pysäköintialueen alalla tulee tehdä arkeologinen tarkkuusinventointi ennen kuin kaavoitusprosessi etenee. Loviisan kaupunki tilasi arkeologisen tarkkuusinventoinnin Mikroliitti Oy:ltä. Jesse Keskinen ja Joel Karhapää tekivät tarkkuusinventoinnin maastotyön 8.7.2026, työn kannalta hyvissä olosuhteissa.

Tutkimusalue on laajuudeltaan n. 1 ha ja rajautuu eteläpäässä avo-ojaan, itäpäässä Puistokujan länsireunaan, Pohjoisosassa Ruukintien eteläreunaan ja yksityisen kiinteistön (434-481-1-163) rajaan ja länsipäässä yksityisten kiinteistöjen (434-481-1-384 ja 434-481-1-63) rajoihin. Selvitysalueella sijaitsee kiinteistö 434-481-1-391, muilta osin selvitysalue sijaitsee Loviisan kaupungin mailla. Suurin osa tutkimusalueesta on nurmen peittämää peltoa, joka laskee loivasti etelään kohti peltoalueiden välistä avo-ojaa. Tutkimusalueen pohjoisosassa on myös pieni ala heinää kasvavaa niittyä. Tutkimusalueen luoteisosa on etelään viettävää havumetsää. Tutkimusalueen lounaisosa on alavaa ja maaperältään savista ja tiiviin ja korkean kasvillisuuden peittämää. Tutkimusalue sijaitsee 12–16 m mpy korkeustasoilla. Korkeustasojen puolesta alue on sopiva rantasidonnaisille esihistoriallisille asuinpaikoille.

Viimeisin tutkimusalueelle yltänyt inventointi on Matti Bergströmin Ruotsinpyhtään muinaisjäännösinventointi vuodelta 1977. Inventointiraportista ei ilmene onko inventoinnin maastotöitä tehty tutkimusalueella. Vuoden 1977 inventoinnin yhteydessä tutkimusalueen lähistöltä otettiin Kansallismuseon kokoelmiin kaksi kivikautista löytöä. Ensimmäinen talteen otetuista esineistä, kivikautinen kourutaltta on löytynyt 1960-luvulla Strömforsin ruukin Kylätalon (Koivulanmäentie 1) tontilta, tonttirajan perusteella 40–120 m tutkimusalueesta etelään. Tontti sijaitsee 14–15 m mpy korkeustasoilla. Toisen talteen otetun esineistä, kivikautisen tasataltan löytöpaikka on epäselvä. Taltta on löydetty Fräken-nimistä Strömforsin tehtaan aluetta olevaa suota ojitettaessa. Fräken- nimistä suota ei enää tunneta Strömforsin tehtaan alueella. Tehtaan maa-alueet ovat erittäin laajat, mutta Bergström olettaa, että löytö voisi olla Kortön saarelta, missä pääosa (Strömforsin) tehtaista on aina sijainnut. Kortön saari sijaitsee tutkimusalueesta n. 50 m itään. Museoviraston arkeologiset kenttäpalvelut on inventoinut tutkimusalueen läheisyydessä Ruukintien pohjoispuolella vuonna 2018. Vuoden 2018 inventoinnissa ei löytynyt uusia muinaisjäännöksiä, eikä inventoinnissa tehty arkeologisia löytöjä.

Valmisteluvaiheessa tarkasteltiin tutkimusaluetta kuvaavia vanhoja karttoja ja historiallisia ilmakuvia. Vuoden 1692 maakirjakartalla tutkimusalue on rakentamatonta. Vuoden 1803 isojakokartalla tutkimusalueen länsi- ja luoteisosaan on merkitty peltoa. Tutkimusaluetta rajaavat tiet (nykyisin Ruukintie ja Puistokuja) on merkitty kartalle. Vuoden 1913 isojaonjärjestelykartalla on tutkimusalueen keskiosaan merkitty pieni rakennus, jota ei ole merkitty vanhempiin tai nuorempiin karttoihin. Kaikissa edellä mainituissa kartoissa tutkimusalueen eteläpuolelle, nykyisen avo-ojan paikalle on merkitty mutkitteleva joki. Vuoden 1941 ilmakuvassa joki on jo ojitettu ja suora. Vuoden 1913 peruskartalle merkitty rakennus erottuu vuoden 1941 ilmakuvassa. Edellä mainittu rakennus on kadonnut vuoden 1956 ilmakuvasta, mutta sen läheisyyteen on rakennettu pieni ulkorakennus, joka erottuu vuosien 1956 ja 1961 ilmakuvissa ja joka on merkitty vuoden 1967 peruskartalla. Vuoden 1980 peruskarttaan ei ole merkitty tutkimusalueelle rakennuksia.

Maastotyö aloitettiin kävelemällä tutkimusalueen itäosan peltoalue läpi metallinilmaisimen kanssa. Metallinilmaisimella saatiin peltoalueella useita lupaavia signaaleja metalliesineistä. Peltoalueelle kaivettiin kymmeniä pienialaisia koekuoppia. Koekuopissa havaittiin paksu sekoittunut väriltään harmaa savense-

© Mikroliitti Oy 2026

kainen kyntökerros, jonka syvyys vaihteli 30–50 cm välillä. Kyntökerroksen alta havaittiin paikoitellen puhdas sekoittumaton pohjamaa. Kaikki koekuopista tehdyt löydöt olivat moderneja, rautakuonaa, nauloja, metalliputken kappaleita, pullonkorkkeja ja todennäköisesti maatalouskoneen osia. Peltoalueelta ei tehty arkeologisia löytöjä, eikä koekuopissa havaittu muinaisjäännöksen viittavia rakenteita tai kerroksia. Seuraavaksi käveltiin läpi tutkimusalueen pohjoisosassa sijaitseva heinää kasvava niittyalue. Näkyvyys tutkimusalueen pinnalle oli heikko kasvillisuuden takia. Metallinilmaisimen käyttö oli kuitenkin heinikossa mahdollista ja alueelle kaivettiin muutamia koekuoppia, joiden paikat määrittyivät metallinilmaisimella saatujen lupaavien signaalien perusteella. Koekuopissa havaittiin sama kyntökerros kuin pellonkin puolella ja alue on todennäköisesti vanhaa peltoa. Kaikki koekuopista tehdyt löydöt olivat selkeästi moderneja, pullonkorkkeja ja metalliroskaa. Maastotöitä jatkettiin tutkimusalueen länsiosan metsässä, jossa kasvillisuus oli suhteellisen harvaa ja metallinilmaisimen käyttö näin ollen suhteellisen helppoa. Alueelta ei saatu metallinilmaisimella signaaleja, joten alueelle kaivettiin muutamia koekuoppia otoksen omaisesti. Koekuopissa havaittiin ainoastaan luontaisia maakerroksia eikä niistä tehty löytöjä. Lopuksi tarkistettiin tutkimusalueen koillisosa, joka oli maastoltaan hyvin alavaa ja rehevän kasvillisuuden peittämää. Alueella ei ollut mahdollista käyttää metallinilmaisinta erittäin tiheän ja korkean kasvillisuuden takia. Alueelle kaivetuissa koekuopissa maaperä todettiin saviseksi ja erittäin kosteaksi. Topografian ja maaperän perusteella alue todettiin muinaisjäännösten kannalta erittäin epätodennäköiseksi. Alueelle kaivetuista koekuopista ei tehty löytöjä.

Lopputulos on, että tutkimusalueelta ei havaittu kiinteää muinaisjäännöstä eikä tehty arkeologisesti merkittäviä löytöjä.

31.8.2026

Jesse Keskinen ja Joel Karhapää

Lähteet

Forsel. Maakirjakartta. 1692. Kansallisarkisto. Signum: B28a:1/1-2 Petjärvi; Karta öfver egorne med beskrifning (1692-1692): Tiedosto 4.

Kraemer. Isojakokartta. 1803. Kansallisarkisto. Signum: B28a:1/4-9 Petjärvi; Petjärvi och Lill-Abborfors eller Strömfors bruk: Karta öfver egorne med beskrifning (1803-1803): Tiedosto 5.

Tukkila, E. Isojaonjärjestelykartta. 1913. Kansallisarkisto. Signum: B28a:1/12-38 Petjärvi; Petjärvi och Lill-Abborfors: Isojaonjärjestely, kartta ja asiakirjat (1913-1913): Tiedosto 1.

Historialliset ilmakuvat. 1941, 1956, 1961. Maanmittauslaitos.

Peruskartat. 1967 ja 1980. Lehti 3024 04. Maanmittauslaitos.

Bergström, M. 1977. Ruotsinpyhtään muinaisjäännökset – luettelo vuodelta 1977. Museovirasto.

Lagerstedt, J. 2018. Ruotsinpyhtään ruukin osa-alueen arkeologinen inventointi. Museovirasto.

© Mikroliitti Oy 2026

Kuvia alueesta

Vasemmalla: Tutkimusalue kuvattuna idästä Puistokujan itäreunalta, kuvasuunta länteen. *Oikealla:* Tutkimusalueen itäosaa, kuvattuna itäosan pellolta kohti kaakkoa. Taustalla erottuu poikittain Puistokuja.

Vasemmalla: Tutkimusalueen itä- ja keskiosaa. Kuvattuna avoimen peltoalueen pohjoisosasta kohti lounasta. *Oikealla:* Tutkimusalueen pohjoisosaa kuvattuna avoimelta peltoalueelta kohti luodetta. Tutkimusalueen pohjoisosa kasvoi korkeaa heinää.

Vasemmalla: Harvaa nurmen peittämää koivumetsää tutkimusalueen luoteisosassa, kuvasuunta luoteeseen. Alue on ollut avointa peltoa vielä vuoden 1982 ilmakuvassa. *Oikealla:* Koekuopan kaivua tutkimusalueen länsiosassa, kuvasuunta kaakkoon. Tutkimusalueen länsi- ja lounaisosa oli alavaa, maaperältään hyvin kosteaa ja tiiviin kasvuston peittämää.

© Mikroliitti Oy 2026